

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1To/37/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5812010329
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Gallová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5812010329.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Gallovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Vladimíra Sučika, na verejnom zasadnutí konanom 24. júna 2014 prejednal odvolania podané obžalovaným J. V. proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/117/2012 z 31.10.2013 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/117/2012 z 31.10.2013 v časti - vo výroku o treste, týkajúcom sa obžalovaného J. V..

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por.
obžalovaného J. V., nar. XX.X.XXXX v V., bytom V., H.
č. XXX/XX, t.č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody
Ružomberok,

o d s u d z u j e :

Podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., v znení účinnom od 21.12.2012, § 38 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 5 (päť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. z r u š u j e výrok o treste rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/25/2009 z 9.7.2009, ktorým bol obžalovaný uznaný vinným a právoplatne odsúdený za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 4 roky, nariadený výkon trestu 25.5.2012, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/117/2012 z 31.10.2013 bol obžalovaný J. V. uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. (v bodoch 1/, 2/ a 3/) a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák., v časti v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák. (v bodoch 2/, 3/) na tom skutkovom základe, že:

1/ v presne nezistenej dobe v mesiaci júl (v roku 2007 - pozn. odvolacieho súdu) prišiel za J. F., nar. XX.XX.XXXX, pred bytovku č. XXX v V., kde od neho pod hrozbou fyzického násillia žiadal zaplatenie peňažnej čiastky vo výške 10 000,- Sk,

2/ dňa 1.1.2008 v čase okolo 00.30 hod. na Trojičnom námestí v Tvrdošíne žiadal od J. F., nar. XX.XX.XXXX, zaplatať peňažnej čiastky vo výške 10 000,- Sk, pričom ako toto hovoril, kopol ho opakovane do nôh a udrel päšťou do oblasti tváre a takýmto konaním mu spôsobil poranenie dolnej pery,

3/ spolu s odsúdenými P. F., ml. Y. F. a ml. G. F. dňa 29.2.2008 v čase okolo 21.00 hod. na schodoch Základnej školy Márie Medveckej v Tvrdošíne, spoločne fyzicky napadli J. F., nar. XX.XX.XXXX, opakovane ho udierali päšťou a kopali nohou do oblasti tela a tváre, pričom mu J. V. hovoril, že chce svojich 10 000,- Sk, čím spôsobil J. F. pomliaždenie a podkožný krvný výron s odreninou kože na čele vľavo, pomliaždenie a podkožný krvný výron s odreninou kože v oblasti lícných kostí vľavo, odreninu kože v oblasti pod ľavou očnicou, pomliaždenie a podkožný krvný výron ľavej ušnice a pomliaždenie a podkožný krvný výron ľavej spánkovo-temennej oblasti, pomliaždenie ľavého zápästia s odreninou kože a pomliaždenie ľavého predlaktia s odreninou kože s dobou liečenia a práceneschopnosti od 29.2.2008 do 7.3.2008.

Za to bol podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák. odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 5 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obžalovaného na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil výrok o treste uloženom obžalovanému rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/25/2009 z 9.7.2009, rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/172/2009 z 19.3.2010, rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/74/2010 z 21.9.2010, rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/60/2011 z 2.6.2011, rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 6T/82/2011 zo 7.12.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 1To/23/2012 zo 17.7.2012, rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/12/2012 z 11.9.2012, rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/125/2011 z 27.9.2012, rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/34/2011 z 8.1.2013, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad.

Proti tomuto rozsudku riadne a včas podal odvolanie obžalovaný J. V., a to proti výroku o treste. V písomných dôvodoch svojho odvolania stručne poukázal na to, že vo veci vedenej pod sp.zn. 1To/23/2012 (ide o vec Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 6T/82/2011 v spojení s vecou vedenou na Krajskom súde v Žiline pod sp.zn. 1To/23/2012 - pozn. odvolacieho súdu) podal návrh na obnovu konania vzhľadom na nález Ústavného súdu sp.zn. ÚS 106/2011 z 28.11.2012, v zmysle ktorého bola asperačná zásada vyhlásená za protiústavnú. Žiadal, aby krajský súd s prihliadnutím na uvedené skutočnosti celú jeho vec prehodnotil a podľa toho vo veci konal.

K odvolaniu obžalovaného sa príslušný prokurátor nevyjadril.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, predtým, ako začal plniť svoju preskúmvaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolanie obžalovaného J. V. bolo podané včas, v lehote stanovenej § 309 Tr. por. Odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. b) Tr. por., obsah odvolania spĺňa náležitosti podľa § 311 ods. 1, 2 Tr. por. a nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Po splnení preskúmvacej povinnosti v rozsahu § 317 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zistil, že odvolanie obžalovaného J. V. je dôvodné, avšak pre iné skutočnosti, než ktoré uviedol vo svojom odvolaní.

Vzhľadom na odvolanie obžalovaného J. V. proti výroku o treste bolo povinnosťou odvolacieho súdu preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku o treste, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo.

Odvolací súd zistil, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdených trestných činov (zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. (v bodoch 1/, 2/ a 3/) a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák., v časti v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák. (v bodoch 2/, 3/) je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci. Skutkové zistenia prvostupňového súdu, tak ako sú vyjadrené v napadnutom rozsudku, sú správne a úplné, lebo zodpovedajú výsledkom dokazovania vykonávaného na hlavnom pojednávaní.

Pri rešpektovaní obmedzeného revízneho princípu v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. sa predmetom odvolacieho prieskumu stal výrok súdu prvého stupňa o treste uloženom obžalovanému J. V..

Krajský súd v posudzovanom prípade zdôrazňuje nasledovné.

Podľa § 34 ods. 2, 3, 4 Tr. zák. páchatelovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je to ustanovené v tomto zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Podľa § 42 ods. 1 Tr. zák. ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, uloží mu súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu.

Podľa § 42 ods. 3 Tr. zák. ustanovenie o súhrnnom treste sa nepoužije, ak skoršie odsúdenie je takej povahy, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Súhrnný trest podľa zásad uvedených v § 42 ods. 1 Tr. zák. sa uloží iba v prípade viacčinného súbehu, a to len vtedy, ak páchatel' bol za časť retrospektívne sa zbierajúcej trestnej činnosti odsúdený a ak je možné na také odsúdenie prihliadať. Hranicu teda tvorí vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku (trestného rozkazu) súdom prvého stupňa. Vždy je to časovo prvé odsúdenie, ku ktorému v celom trestnom konaní dôjde, vrátane opravného konania. Súhrnný trest nastupuje namiesto úhrnného trestu, ktorý by inak bol páchatel'ovi uložený, ak by sa o všetkých zbierajúcich sa trestných činoch rozhodovalo v spoločnom konaní. Znamená to, že odsúdený musí byť pri súhrnnom treste v zásade v rovnakej situácii ako v prípade trestu úhrnného, t.j. ako keby bolo o všetkých spáchaných trestných činoch rozhodnuté v jednom konaní.

Primárne treba uviesť, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o súhrnnom treste nepostupoval v súlade so zákonom, keď si pre správne a zákonu zodpovedajúce rozhodnutie o tejto otázke nežadovával všetky potrebné skutkové podklady, čím porušil zákon v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por.

Krajský súd po doplnení dokazovania prečítaním príslušných spisových materiálov dospel k záveru, že postup prvostupňového súdu pri ukladaní trestu odňatia slobody obžalovanému za súdené trestné činy nebol správny, keď tento obžalovanému uložil súhrnný trest odňatia slobody vo vzťahu k výroku o treste rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/25/2009 z 9.7.2009, rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/172/2009 z 19.3.2010, rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/74/2010 z 21.9.2010, rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/60/2011 z 2.6.2011, rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 6T/82/2011 zo 7.12.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina, sp.zn. 1To/23/2012 zo 17.7.2012, rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/12/2012 z 11.9.2012,

rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/125/2011 z 27.9. 2012, rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/34/2011 z 8.1.2013.

Krajský súd sa stotožňuje s právnym názorom okresného súdu, že v prípade obžalovaného sú splnené podmienky pre uloženie súhrnného trestu v zmysle § 42 ods. 1 Tr. zák., avšak len vo vzťahu k výroku o treste uloženom obžalovanému rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/25/2009 z 9.7.2009. Treba stručne uviesť, že obžalovaný teraz súdený zločin vydierania a prečin výtržníctva dokonal 29.2.2008. Zločin lúpeže, za ktorý bol obžalovaný právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/25/2009 z 9.7.2009, spáchal 3.11.2008, t.j. medzi uvedenými trestnými činmi vydierania, výtržníctva a lúpeže existoval viacčinný súbeh, ktorý prerušilo vyhlásenie prvého odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/25/2009 z 9.7.2009. Na uloženie súhrnného trestu aj vo vzťahu k výroku o treste ďalších vyššie uvedených citovaných rozsudkov Okresného súdu Námestovo vzhľadom na okamih spáchania trestných činov neboli splnené zákonné podmienky na uloženie súhrnného trestu, pretože medzi teraz súdeným zločinom vydierania a prečinom výtržníctva neexistoval viacčinný súbeh.

Vzhľadom k tomu, že obžalovaný spáchal vo viacčinnom súbehu dva zločiny (zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. a zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák.) a jeden prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. dvoma skutkami, v prípade obžalovaného prichádzalo do úvahy uloženie súhrnného trestu odňatia slobody podľa odseku 2 § 41 Tr. zák. za použitia tzv. asperačnej zásady (zostrenia trestu).

V tejto súvislosti krajský súd podotýka, že odvolanie proti rozsudku bolo podané len v prospech obžalovaného (obžalovaným), a preto odvolací súd nemohol uvedené pochybenie prvostupňového súdu pri rešpektovaní zásady zákazu „reformatio in peius“ napraviť. Akademicky však súdu prvého stupňa dáva do pozornosti nasledovné.

Podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., účinného do 21.12.2012, ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu; súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody. Horná hranica zvýšenej trestnej sadzby nesmie prevyšovať dvadsaťpäť rokov a pri mladistvých trestnú sadzbu uvedenú v § 117 ods. 1 alebo 3. Popri treste odňatia slobody možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak by jeho uloženie bolo odôvodnené niektorým zo súdených trestných činov.

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2012 v pléne o návrhu Krajského súdu v Prešove na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 17 ods. 1, čl. 50 ods. 1 a čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodol tak, že v § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Pri rozhodovaní o treste okresný súd mal potom postupovať v súlade s ustanovením § 41 ods. 2 Tr. zák., v znení účinnom od 21.12.2012, v dôsledku ktorého v prípade obžalovaného by prichádzalo do úvahy uloženie súhrnného trestu vo výmere najmenej 3 roky až 10 rokov a 8 mesiacov.

Krajský súd do výroku o treste tohto rozsudku akademicky doplnil aj chýbajúce ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák., v znení účinnom od 21.12.2012, avšak pri ukladaní trestu a najmä pri rozhodovaní o výmere trestu, vzhľadom na rešpektovanie zásady zákazu reformatio in peius, asperačnú zásadu nemohol uplatniť.

Krajský súd sa ďalej stotožnil s konštatovaním súdu prvého stupňa o existencii poľahčujúcej okolnosti na strane obžalovaného v zmysle § 36 písm. l) Tr. zák. (t.j. obžalovaný sa v oboch súdených trestných veciach 4T/117/2012 aj 4T/25/2009, vo vzťahu ku ktorým sa ukladal súhrnný trest, k spáchaniu trestných činov priznal a ich spáchanie úprimne oľutoval). Vzhľadom na prevahu poľahčujúcej okolnosti okresný súd správne upravoval výmeru trestnej sadzby v prospech obžalovaného, t.j. pri ukladaní súhrnného trestu znížil hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby trestného činu najprísnejšie trestného

o jednu tretinu, v dôsledku čoho upravená hranica trestnej sadzby predstavovala výmeru 3 roky až 8 rokov a 5 mesiacov (§ 38 ods. 3 Tr. zák.).

Krajský súd v zmysle vyššie uvedených právnych úvah, pri rešpektovaní zásady zákazu reformatio in peius, obžalovanému mohol uložiť len súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky a 5 mesiacov.

Odvolačný súd preskúmal aj výrok o zaradení obžalovaného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody a zistil, že okresný súd postupom podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. porušil zákon. Vzhľadom k tomu, že obžalovaný v posledných desiatich rokoch pred spáchaním teraz súdených trestných činov (t.j. vydierania a výtržníctva) nebol vo výkone trestu, ktorý mu bol uložený za iný úmyselný trestný čin, obžalovaný mal byť správne zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Krajský súd sa však stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že obžalovaného treba zaradiť na výkon trestu do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, a to najmä s prihliadnutím na závažnosť trestného činu a mieru narušenia obžalovaného, avšak okresný súd pri rozhodovaní o zaradení obžalovaného na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia mal postupovať podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. Uvedené pochybenie preto napravil krajský súd sám a obžalovaného postupom podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Na záver treba uviesť, že Trestný zákon vychádza zo zásady, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a ich páchatelmi. Zmysel existencie a prípadnej aplikácie noriem trestného práva je predovšetkým v tom, aby sa trestné činy buď vôbec nepáchali, alebo páchali v čo najmenšej miere. Ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov vrátane ochrany práv a slobôd jednotlivých občanov robí tak z trestu prostriedok sebaobrany spoločnosti pred trestnými činmi. Trest má však okrem toho pôsobiť výchovne, a to nielen na páchatel'a, ale aj na ostatných členov spoločnosti. Prítom generálna prevencia sa má uskutočňovať prostredníctvom individuálnej prevencie. Ak sa teda páchatel'ovi zabráni aj v ďalšej trestnej činnosti, dáva sa tým najavo aj ostatným členom spoločnosti, ktoré správanie je nežiaduce, proti čomu je namierený Trestný zákon a takýmto spôsobom možno ovplyvňovať pozitívnu hodnotovú orientáciu občanov spoločnosti.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.